

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XVII. De verbis Apostoli: Non est regnum Dei esca & potus, sed justitia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

tantum super opera vigilabat. Nam & veritas in Evangelio de vigilantibus servis & adventum Domini præstolantibus loquens: *Si (inquit) in tertia vigilia venerit, & ita invenerit: beati sunt servi illi.* Quod nequaquam de prima, sed nec de secunda dictum quidem reperies. Est autem vigilia hæc super eor, cui sane *omnem jam custodiam* exhibere Sapiens monet: nimirum *quia ex ipso vita procedit.* Et tamen etiam hanc constare arbitror specialiter in duobus: ut videlicet super affectionum pariter & cogitationum suarum greges mens sollicita vigilanter intendat. Et bene huic datur omnis custodia, à quo cæteras quoque duas procedere constat: nisi forte (quod absit) simulationis gerantur studio, & pietatis habeant speciem, non virtutem. Sicut enim fontis vena scaturiens, nisi fossas ante repleverit adjacentes, nec refluere, nec se dare, nec in altum sese tollere prævalebit, quòd videlicet alias occupetur: sic humanus animus donec eas quas prædiximus manus & linguæ custodias solerter impleat: nec ad perfectam sui ipsius poterit reflecti curam, nec jucunda devotionis tranquillitate frui, nec in sublimem divinæ contemplationis proficere gradum. Eia, fratres, si supernæ visitationis gratiam quærimus, sic quæramus: si spirituales consolationes desideramus percipere, sic petamus: si cælum nobis aperiri cupimus, sic pulsemus. Hoc denique triplici modo vigilemus, si ad nuptias volumus intrare cum nostro sponso **JESU CHRISTO DOMINO**, qui est benedictus in secula. Amen.

Luc. 12. 2

Prov. 4. d *
Custodia cordis
in affectionum
cura consistit.

Elegans simile.

Custodia cordis
sine cura manus
& linguæ con-
stare nequit.

S E R M O XVIII.

De verbis Apostoli; *Non est regnum Dei esca & potus, sed iustitia & pax & gaudium in Spiritu sancto.*

Rom. 14. 6

Quid prætergredi mur viam, qui ad gaudium properamus? Est quidem gaudium de regno Dei, sed non præmium est. Est gaudium de regno Dei, sed non gaudium carnale, non gaudium sæculare, non gaudium, cuius extrema luctus occupat, sed in quod magis tristitia vertitur; non denique gaudium eorum qui lætantur cum malefecerint, & exultatio quæ in rebus pessimis est, sed gaudium in Spiritu sancto. Unde autem hoc gaudium interim, nisi de iustitia & pace procedit? Ipsa ergo procedant tanquam cellule mellis, ut faciliè adhuc labilem liquorem suavitatis solidior possit materia continere. Erit quando iam ipso simplici melle fruemur, & gaudium nostrum plenum & purum erit, ut non modò in spiritu, sed de ipso quoque spiritu gaudeamus. Erit quando omnimodis erit gaudium spirituale, ut nullis iam corporeis occasionibus excitetur, non operibus misericordiæ, non lachrymis pœnitentiæ, non exercitatione iustitiæ, non probatione patientiæ, sed ipsa magis præsentia Spiritus, in quem desiderant etiam Angeli prospicere. Interim sanè velut salis loco sapientiæ mihi cæ-

Gaudii sancti
descriptio.

H h h h 3

tera

Sapiens quis.

tera condit, tanquam non sit & ipsa cibus. Interim prius quam comedam, suspiro, & nec tunc quidem permittor, ut glutiam salivam meam. Est enim sapiens, cui quæque res sapiunt prout sunt. Cui vero ipsa jam in se prout est sapientia sapit, is non modo sapiens, sed etiam beatus est. Nempe hoc est videre Deum sicuti est, atque hic quidem fluminis impetus lætificans civitatem DEI, hic torrens voluptatis, hæc denique ubertas inebrians.

b Deut. 32. c
Vinum carnalis
illecebræ.

* c Ioan. 2. b

Vinum bonum
sancta voluptas.

* d Psal. 76. a

Act. 5. g

Ioan. 16. d

Psal. 79. a

Ioan. 2. b

Rom. 5. a

Gaudium du-
plex in hac vi-
a.

Philip. 4. a

Nunc verò Domine vinum non habent: deficit enim in his interim nuptiis vinum, vinum utique carnalis illecebræ, & concupiscentiæ sæcularis. *Fel draconum*, inquit, *vinum eorum, & venenum aspidum insanabile*. Semper nobis hoc vinum deficiat, fratres mei, quia non est hoc vinum bonum. Bonum vinum non ex vinea impuritatis, sed ex hydria purificationis hauritur. Bonum vinum non ex uva Gomorrhæ conficitur, sed ex aqua Judææ. *Servasti*, inquit ^c, *bonum vinum usque adhuc*. Nam optimum quidem vinum servat etiam adhuc, quod videlicet non ex aqua conficiendum, sed exprimendum magis ex botro illo magno terræ promissionis, qui interim in vecte portatur, dum secundum carnem novimus Christum, & hunc crucifixum. Nunquid non illi vinum defecerat qui dicebat ^d: *Renuit consolari anima mea?* Sed & vinum aqua factum gustasse visus est, cum subjunxit: *Memor sui Dei, & delectatus sum*: Quid enim faciet in præsentia, qui in sola memoria delectatur? Sic & Apostoli planè vinum aqua factum gustaverunt, quando *ibant gaudentes à conspectu consilii; quoniam digni habiti sunt pro nomine IESU contumeliam pati* ^e. Quomodo non vinum ex aqua, gaudium de contumelia? Nimirum implebatur jam promissio Veritatis, quæ ad eos facta erat hoc modo ^f: *Tristitia vestra convertetur in gaudium*: hoc est, aqua vestra vertetur in vinum. Miraris quòd in vinum aqua mutatur? etiam transit in panem, nisi fortè oblitus es comedere panem tuum, eum de quo legisti ^g: *Cibabis nos pane lachrymarum & potum dabis nobis in lachrymis in mensura*. Denique audi mensuram. *Erant*, ait ^h, *lapidea hydria sex posita secundum purificationem Iudeorum*. Si verus Judæus es, non carne, sed spiritu; sex annis servies, in septimo liber egredieris: in sex hydriis purificaberis, sex diebus operaberis, in sex tribulationibus liberaberis, in septima non tanget te malum. Non solum autem liberaberis in eis, sed & vinum bibes ex eis, ubi cœperis juxta Apostolum gloriari non solum in spe, sed etiam in tribulationibus.

Hoc enim est duplex interim gaudium, quod habes in Spiritu sancto, de memoria futurorum bonorum, & malorum præsentium tolerantia. Nil quippe in his carnale sapit, nil sæculare, nil vanum, sed spiritus veritatis & celestis sapientia est, cujus in utraque suavitas prælibatur. *Gaudete in Domino semper*, ait Apostolus ^k, *iterum dico gaudete*. Et duplicis hujus gaudii materiam

materiam secutus adjunxit: *Modestia vestra nota sit omnibus hominibus, Dominus prope est.* Quid modestia, nisi mansuetudo & patientia est? Gaudeamus ergo de his quæ expectamus, quoniam Dominus prope est. Iterum gaudeamus de his quæ sustinemus, ut modestia nostra omnibus nota sit. Nimirum tribulatio patientiam operatur, patientia probationem, probatio verò spem, spes autem non confundit.

Sanè ut idoneus fiat animus geminæ huic spirituali lætitiæ capeffendæ: duo æquè ad justitiam exercendam, duo nihilominus ad conservandam pacem necesse est præmittantur, quæ quidem utraque copiosius nobis Scriptura sacra commendat. Siquidem justitiæ exercitatio in his duobus mandatis tota pendere videtur, ut quod sibi quis fieri non vult, alii non faciat, sicut ad gentes missa epistola continet Apostolorum; & quemadmodum ad eosdem Apostolus dicit: *Quæcunque volumus ut nobis faciant homines, & nos faciamus illis.* Cæterum quoniam in multis offendimus omnes, impossibile est in hoc loco & tempore scandalorum, (neque enim adhuc venerunt Angeli, qui de regno Dei tollant omnia scandala, sed nec sumus in illa beata civitate, cujus fines pacem posuit Deus) propterea impossibile hic & modo pacem inter nos conservari, nisi & is qui in aliquo fortè offendit proximum, animosam elationem; & qui offensus est, nihilominus caveat inexorabilem obstinationem.

Studeamus itaq; fratres mei, & humiles ad satisfaciendum his qui aliquid habent adversum nos, & ad remittendum his qui offenderunt nos, faciles inveniri: quia non solù mutua inter nos pacis conservatio constat in his duobus, sed ne ipsa quoq; divina sine his propitiatio poterit obtineri, quòd nec munus ab eo recipiat, qui non prius ierit ut fratri reconcilietur, & dimissum etiam ab eo delictum strictius exigit, qui conservo suo debitum nò remittit. Jam si manent in nobis justitia, pax & gaudium in Spiritu sancto, tria hæc; non quasi securi sumus pro eo quod regnù Dei intra nos est, sed eo magis in timore & tremore nostram ipsorum salutem operemur, scientes nimirum quòd hunc tantum thesaurum adhuc in vasis fictilibus habeamus.

S E R M O XIX.

De iisdem verbis Apost. *Non est regnum Dei esca & potus.*

Solet Apostolus Paulus in verbis esse brevis, in sententiis copiosus. Non ignoravit hoc ille tam eloquentiæ, quàm sapientiæ dotibus approbatus, qui singula Pauli verba tonitrua judicabat. Tam signanter enim universa depromit, & sic intonat spiritu, & virtute, ut in serie ordinem, in sensu plenitudinem, in utroque connexionem mirabiliter ostendat. *Non est (inquit) regnum Dei esca & potus, sed justitia & pax & gaudium in Spiritu sancto.* Quid ad hæc dicitis vos gulosi & luxuriosi, quorum

o Rom. 5. a

Ad justitiam exercendam duo necessaria.

l Tob. 4. c. & Matth. 7. b. & Luc. 6. e

Ad pacem istidem duo.

m Matt. 5. d

S. Hieron.

o Rom. 14. c

rum